1859. N°. 81.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 8 JULIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 Julij.

Omtrent de jaarlijksche algemeene vergadering van candidaat-notarissen in Nederland, op den 4den dezer alhier gehouden, wordt ons het volgende medegedeeld:

Op den 4den dezer hield de broederschap van candidaat-notarissen in Nederland, onder het voorzitterschap van den heer J. E. van den Andel, in het Heeren-Logement aan den Burg alhier, hare negende algemeene vergadering. Het verslag, hetwelk door het hoofdbestuur werd gegeven van het gebeurde betreffende de broederschap sedert de vorige algemeene vergadering, getuigde van den steeds toenemenden bloei dezer voor de candidatuur en voor de notariële wetenschap in allen deele zoo belangrijke vereeniging, tot welke in dat afgeloopen tijdperk niet minder dan 26 nieuwe leden zijn toegetreden, en tevens van de belangstelling, die het zoo gunstig bekende door deze broederschap uitgegeven wordende tijdschrift *Regt en Wet* in ruime mate bij het regtsgeleerd publiek mogt ondervinden. Tot leden van het hoofdbestuur werden herkozen de periodiek aftredende leden, de heeren H. F. Deel en J. M. E. Dercksen, terwijl tot leden eener commissie, om het hoofdbestuur ter zijde te staan bij de uitvoering van een op het 8ste punt van beschrijving genomen besluit, werden benoemd de heeren H. J. G. Mos, A. Smit Gz., G. G. Nieuwveen en C. van Wieringen.

Na afloop dezer vergadering vereenigden zich de meesten der opgekomen leden aan een vriendschappelijken disch, waaraan menige feestdronk werd ingesteld op koning en vaderland, op het waardig hoofd van het ministerie van justitie en andere autoriteiten en op den bloei der broederschap.

De eerstvolgende algemeene vergadering zal te Arnhem worden gehouden.

— Blijkens het verslag der gedep. staten, dezer dagen aan de staten der provincie Zuidholland gedaan, zal er aan de staten een voorstel worden onderworpen, om onder 's konings goedkeuring het provinciaal reglement betrekkelijk de botervaten geheel in te trekken.

— In de maand Junij 1859 zijn binnen deze gemeente overleden 69 personen, als: 9 mannen, 8 vrouwen, 29 zoons en 23 dochters, daarenboven als levenloos aangegeven 8. Geboren 102 kinderen, als: 51 zoons en 51 dochters. Voltrokken 29 huwelijken.

— Bij vonnis der arrond. regtbank alhier is, op de strafvordering namens Z. Exc. den minister van finantien, ingesteld tegen W. de B., zoutzieder te O., deze veroordeeld in eene geldboete van *f* 47,002.50, zijnde de tiendubbele accijns van eene bij hem ontdekte frauduleuse ondermaat van zout, en, bij onvermogen, tot eene gevangenisstraf van zes maanden.

— Onlangs verscheen bij de hh. de Breuk en Smits alhier *Leydens omstreken wandelend geschetst*, met eene kaart. Ten gevalle der uitgevers nemen wij hier over de beoordeeling van dit werkje, voorkomende in het tijdschrift *Europa* 1859, N°. 7, met welke wij ons in het algemeen wel kunnen vereenigen:

Dit boekje verdient de aandacht van iederen inwoner van Leyden en van allen, die belang stellen in de stad, waar zij hun Alma Mater vonden. Het schetst Leydens omstreken in een zestal wandelingen met zeer veel zaakkennis en in een aangenamen stijl. De auteur is, gelijk bij zulk een werkje een vereischte is, geheel en al met de geschiedenis der stad bekend, en toont tevens geen vreemdeling te zijn in onze letterkunde, waarvan helaas! zoo vele Nederlanders, die toch in sommige opzigten den naam van Nederlanders niet zouden willen missen, vrij wat minder weten dan van de uitheemsche litteratuur. Het is onderhoudend en hier en daar geestig geschreven, zonder partijdigheid en met een open zin voor de natuur. Wij durven het gerust aanbevelen, ook op de scholen in de »Sleutelstad", en de auteur had waarlijk zijn naam niet behoeven te verzwijgen, noch eindigen met Heemskerks woorden: »Neemt middelerwijl, tot dat ter yet deftigers dezen aengaende door andere voor den dag komt, deze mijne goede wille in 't goede en vaert wel!" Hij heeft getoond meer dan deze te bezitten. Eene berijmde volksoverlevering van den dichter Dercksen »de Ridder van den waard", achteraan gevoegd als bijlage, verhoogt de waarde van het boekske en is er een aanbeveling te meer voor. De druk is net en het papier mag goed heeten. In één woord, de Leydenaar zal het met ingenomenheid ontvangen, de vroegere bewoner van Leyden het met blijde herinneringen aan het verledene doorloopen, en alzoo het debiet bevorderen, dat het geheel verdient.

— In Junij zijn op den Holl. spoorweg vervoerd 127,909 personen en is ontvangen *f* 120,208.37; op den Rijnspoorweg is van reizigers en goederen ontvangen *f* 163,375.

— Volgens eene officiële opgave, voorkomende in de *Staats-Courant*, zijn er in de eerste zes maanden van 1859 voor de eerste maal Nederlandsche zeebrieven uitgereikt aan 59 schepen, metende 6190 lasten, waarvan 5 schepen metende 320 lasten buiten 's lands en de overigen binnen 's lands waren gebouwd. In de eerste zes maanden van 1858 waren aan 103 schepen, metende 10,906 lasten, voor de eerste maal zeebrieven uitgereikt.

— De stad Gouda is eergisteren door een bezoek vereerd van H. K. H. prinses Marianne. H. K. H. heeft aldaar de beroemde glazen van de St. Jans-kerk, en de boek- en steendrukkerij van den heer G. B. van Goor bezigtigd.

— Te Rotterdam zijn dezer dagen in het ziekenhuis twee stuurlieden opgenomen, die van Java waren teruggekeerd. Bij beide werden verschijnselen van vergiftiging opgemerkt. Na onderzoek is gebleken, dat de koperen kookketels op het schip niet behoorlijk vertind waren, en in de laatste dagen werd slechts voor de stuurlieden aan boord gekookt. Een hunner verkeert in eenen bedenkelijken toestand.

— Maandag ll. had er te Velp een treffend voorval plaats. Een vader van een zeer talrijk gezin was met de drie jongste zijner zoontjes uitgegaan om zich te baden en zijne kinderen in de zwemkunst te oefenen. Eene uitgestrekte zandplaat in den IJssel bood daartoe eene schijnbaar uitmuntende gelegenheid aan. Nadat de kinderen zich aan den oever ontkleed hadden, en de vader daarmede nog bezig was, liepen de twee oudste knaapjes, de een van 10 en het ander van circa 13 jaren, hunnen vader reeds vooruit in de rivier. Naauwelijks echter waren deze te water, of zij verdwenen aan het wakend oog des vaders, die dadelijk naar de plaats toeschoot en met schrik de meer dan gewone diepte zag, waar zijne lievelingen moesten gezonken zijn. Niettegenstaande de grootste krachtsinspanning, moest hij het eindelijk opgeven en twee veel belovende kinderen in den stroom achter laten.

— Uit Kampen schrijft men dat het eiland Schokland thans nagenoeg geheel is ontruimd. Eenige huisgezinnen hebben zich begeven naar de aan zee gelegen gemeenten in Noordholland; het meerendeel echter heeft zich te Kampen, Genemuiden en Vollenhove gevestigd.

— Uit Luxemburg meldt men dat de commissie door de kamer benoemd, tot herziening der ordonnantiën, zich eindelijk met de regering heeft verstaan omtrent de ordonnantiën van 1857. De regering vindt geen bezwaar tegen de herziening dier ordonnantiën, terwijl inmiddels de meest in het oog springende en afgekeurde bepalingen, daarin vervat, worden opgeheven en wel op het initiatief der regering zelve. Daarentegen zou de kamer zich bereid hebben verklaard, de begrooting goed te keuren, hoewel zij in denzelfden vorm is vervat, als waarin de ministers haar 2 jaar zonder goed gevolg aan de kamer hebben voorgelegd.

— Uit het jaarlijksch verslag, door ged. staten dezer provincie aan de provinciale staten medegedeeld, blijkt dat de bevolking op 31 Dec. 1858 beliep 627,684 zielen, als 302,613 mannelijk en 325,071 vrouwelijk. Naar de godsdienstige gezindheden was de bevolking aldus verdeeld: Ned. hervormden 431,334; r. k. 149,740; ev. luterschen 12,417; Nederd. Israëlieten 11,565; christelijk afgescheidenen 7968; remonstranten 3437; Fransche of Waalsch hervormden 2913; oud-roomschen of van de bisschoppelijk clerezy 1302; doopsgezinden of mennonieten 784; Portug. Israëlieten 397, herstelde ev. lutherschen 363; anglicaansche episcopalen 231; Engelsch of Presbyt. hervormden 163; leden der Schotsche gemeente 109; Grieken 22; Hernhutters of Moravische broeders 3; Armeniërs 1; tot geene der genoemde gezindheden behoorende 133. — Volgens de kiezerslijsten bedroeg het getal kiezers voor de provinciale staten 15,902 en het aantal voor leden van den gemeenteraad 25,974. — De gezondheidstoestand wordt over het algemeen als niet ongunstig geschetst. Onder de uitzonderingen wordt gewag gemaakt van de arme bevolking te 's Gravenhage, vooral in het zuid-westelijk gedeelte van die gemeente, waar voortdurend vele tusschenpozende koortsen hebben geheerscht, die, ofschoon niet van gevaarlijken aard, naar het oordeel der prov. geneeskundige commissie, bij den typheuschen aanleg onder de bevolking op oorzaken wijzen, welke eene ernstige overweging verdienen omtrent de noodzakelijkheid van maatregelen tot verbetering van de voedingsmiddelen, van de lucht en van het water. Het voortdurend heerschen der kinderziekte in vele gemeenten bewijst, welke gevolgen de verwaarlozing der vaccine oplevert. — Voor de nationale militie, ligting 1858, zijn ingeschreven 5821 personen, waarvan 2630 voor de dienst gedesigneerd en 3191 op verschillende gronden voor altijd of voor een jaar van de dienst zijn vrijgesteld. De provincie had 1821 manschappen te leveren. De dienstdoende schutterijen blijven steeds in een goeden toestand verkeeren, maar die der rustende schutterijen blijft ongunstig. De geheele sterkte van de dienstdoende en van de rustende schutterijen beloopt 17,411 man. De eerste ban van de dienstdoende schutterijen telt 4929 en die van de rustende schutterijen 6163, totaal 11,092. Er bestonden in deze provincie 405 kerkelijke

gemeenten. Het getal dienstdoende leeraren en geestelijken bij die kerkelijke gemeenten beloopt 525.

Betreffende het onderwijs enz. worden er thans belangrijke mededeelingen gedaan. Ofschoon bij art. 70 der wet op het lager onderwijs aan de besturen tot het in werking brengen der gedane voorschriften een termijn van 3 jaren is toegestaan, heeft de ondervinding van de nog weinige gemeenten, waarin tot die regeling werd besloten, nog geene voldoende gelegenheid gegeven, hare werking nu reeds te beoordeelen, daar die wet in het laatst van 1858 slechts in 4 gemeenten, en sedert nog in 13 gemeenten dezer provincie geheel in werking is gebragt. Aanvankelijk, zeggen ged. staten hoofdzakelijk, heeft de wet bij de gemeentebesturen in dit gewest geenen zeer gunstigen indruk veroorzaakt, niet zoo zeer om hare beginselen, dan wel om het geldelijk bezwaar dat daaruit, vooral voor gemeenten van geringe bevolking, zal voortvloeijen. Dit bezwaar drukt minder op de groote gemeenten, omdat aldaar reeds bijzondere scholen zijn, waar grootendeels in de behoeften van het lager onderwijs wordt voorzien en tot wier onderhoud de gemeentebesturen in den regel niet behoeven bij te dragen; terwijl daarentegen in vele gemeenten ten platten lande, bij uitgestrektheid van grondgebied en verspreide bevolking, de instandhouding van twee of meer scholen vereischt wordt. Bij de ten uitvoerlegging der wet, in verband met het daartoe betrekkelijk koninklijk besluit van 24 Maart 1858, waarbij tot regeling der bijdragen van de onderwijzers voor het pensioenfonds eene voorloopige bepaling van het gemiddeld zuiver bedrag hunner inkomsten over de laatste 5 jaren is voorgeschreven, werd voornamelijk de bovenvermelde omstandigheid kenbaar, door den strijd van belangen tusschen gemeentebesturen en openbare onderwijzers ontstaan, waarbij telkens en dikwerf bij herhaling de tusschenkomst van ged. staten en somtijds zelfs van de regering is noodig geweest, om de billijke regten der onderwijzers te handhaven.

In de 10 districten der provincie telde men op 31 Dec. 1858 523 scholen. De staat van het onderwijs was in 380 scholen goed, in 118 matig en in 21 slecht. Het onderwijzend personeel beliep: 458 hoofdonderwijzers, 525 hulponderwijzers en 413 kweekelingen; 76 hoofdonderwijzeressen, 95 hulponderwijzeressen en 61 kweelingen. Het personeel van den onderwijzersstand is in den tegenwoordigen tijd zeer beperkt, en hoewel de hier en daar bestaande inrigtingen tot opleiding van kweekelingen, over het algemeen, goede vruchten dragen, ware het echter te wenschen, dat de jongelingen eene nog meer afdoende en doelmatige opleiding ontvingen, om in de dringende behoefte van geschikte hulponderwijzers te voorzien.

's GRAVENHAGE, 7 Julij.

Z. M. de koning heeft benoemd tot ridder der orde van den Nederl Leeuw, den graaf von Metzburg, laatstelijk raad van legatie bij het Oostenrijksch gezantschap alhier. Genoemde heer is door Z. M. den keizer van Oostenrijk benoemd tot ridder der Leopoldsorde.

— Bij kon. besluit van 3 dezer is tot directeur der kon. akademie te Delft benoemd de heer J. A. Keurenaer, gepensioneerd majoor der genie in Nederl. Indië en onder-directeur der genie in de 2de militaire afdeeling op Java.

— Tot ontvangers der directe belastingen enz. zijn benoemd: te Beest, de heer J. C. L. van de Graaff, thans ontvanger te Angerlo; en te Angerlo, de heer jhr. H. C. van Panhuys, surnumerair ter provinciale directie van Groningen.

— Z. M. heeft aan den heer G. J. Gillot, burgemeester van Schokland, met den 10den Julij aanst., als wanneer die gemeente zal ophouden te bestaan, eervol ontslag verleend.

— Z. M. heeft bepaald, dat voortaan op de overtrekken der chakots, voor zooveel de regimenten infanterie betreft, het nummer, voor zoover de grenadiers aangaat de granaat, en voor de jagers de hoorn, met witte verw daarop zal geschilderd worden.

— De heer Guston de Betz is benoemd tot secretaris der Fransche legatie.

— Gisteren is alhier geopend de 44ste vergadering van de algemeene synode der Nederl. herv. kerk, zamengesteld als volgt: president, H. G. J. van Doesburgh, pred. te Rotterdam, afgevaardigde uit Zuidholland; vice-president, P. A. C. Hugenholtz, pred. te Dokkum, afgevaardigde uit Friesland; secundus van den vice-president, J. P. H. Reijers, pred. te Brouwershaven, afgevaardigde uit Zeeland; waarnemend secretaris, P. Jas, pred. te 's Gravenhage; quaestor-generaal, C. van Rinsum, te Amsterdam.

Hoogleeraren praeadviserende leden: dr. N. C. Kist, hoogl. te Leyden; dr. B. ter Haar, hoogl. te Utrecht; dr. W. Muurling, hoogl. te Groningen.

Afgevaardigde predikanten en ouderlingen: uit Gelderland, A. C. de Meijier, pred. te Arnhem; uit Noordholland, M. N. J. Moltzer, pred. te Haarlem; uit Utrecht, J. F. Wetter, pred. te Vreeswijk, en J. C. A. van der Meer van Kuffeler, ouderling te Rhenen; uit Friesland, D. A. Escher, ouderling te Dokkum; uit Overijssel, L. Vroom, pred. te Zwolle, en mr. D. G. Kortenbout van der Sluis, ouderling te Almelo; uit Groningen, G. W. Sannes, pred. te Oostwold; uit Noordbrabant, G. J. C. Harmsen, pred. te Valkenswaard; uit Drenthe, J. B. F. Heerspink, pred. te Gieten; uit Limburg, D. C. Thomkins, pred. te Beek-en Geul; van wege de commissie tot de zaken der Waalsche kerken, J. F. C. Kronenberg, pred. te Arnhem; van wege de commissie tot de zaken der prot. kerken in Neêrl. Oost- en West-Indië, J. C. Zaalberg Pz, th. dr., pred. te 's Gravenhage.

— De afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal hebben onderzocht de gisteren ingekomen wets-ontwerpen betreffende de gestichten Ommerschans en Veenhuizen, de wees- en momboirkamers, en het tractaat nopens Timor. Morgen zullen de afdeelingen onderzoeken het ontwerp betreffende den zuider-spoorweg; of de voordragt nopens de noorderspoorweg spoedig in discussie zal komen, wordt betwijfeld. De kamer zal ook morgen eene zitting houden; men verwacht dat dan tegen het begin der volgende week aan de orde zullen worden gesteld sommige wets-ontwerpen, welke ter afdoening gereed zijn.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van Woensdag 6 Julij.

In deze zitting heeft de heer Blussé, die hetgeen aan zijne geloofsbrieven nog ontbrak had ingezonden, als lid zitting genomen.

Ingekomen een adres van het Israëlitisch kerkbestuur te Dordrecht, verzoekende eene verhoogde subsidie, tot dekking der kosten voor het bouwen van eene kerk en school; alsmede een voorstel van leden der vergadering, strekkende, om bij de regering en de staten-generaal aan te dringen op eene verbinding van den Hollandschen- en den Rijn-spoorweg tusschen Leyden en Woerden. — Dit voorstel werd in handen gesteld der commissie te dezer zake benoemd.

Aan de orde van den dag was de benoeming van drie leden van gedep. staten, ter vervanging der aftredende leden, de heeren: jhr. mr. J. L. C. van den Berch van Heemstede, E. H. baron Rengers van Warmenhuyzen en mr. R. J. C. Metelerkamp, alsmede ter benoeming van een buitengewoon lid, ter vervanging van den heer mr. H. C. J. Hoog. De heer van den Berch van Heemstede werd met 56, de heer Rengers van Warmenhuyzen met 56, de heer Metelerkamp met 60, en de heer Hoog met 47 van de 63 stemmen herkozen; welke herbenoeming zij zich hebben laten welgevallen.

Zitting van Donderdag 7 Julij.

In deze zitting was aan de orde gesteld de rapporten van de commissie voor de bijzondere polder-reglementen. Op voorstel van den heer Meteler-kamp werd besloten nos. 60—71, en op voorstel van den heer Bichon van Ysselmonde ook no. 39 uit de gedane voorstellen te ligten. De overige 59 reglementen werden aangenomen. Gedep. staten zullen uitgenoodigd worden voor de vereenigde polders Schiebroek, Berg-en-Broek en de Honderd-tien-morgen (no. 39) afzonderlijke reglementen vast te stellen. Daarna werd ook het reglement voor de vier polders op het eiland van Dordrecht aangenomen. De voorzetting der werkzaamheden is bepaald op Dingsdag aanst.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Julij.

Lord Redcliffe heeft in het hoogerhuis eene motie gedaan met betrekking tot de Italiaansche zaken. Hij stelde voor om een adres aan de koningin te rigten, waarin, met erkenning van de pogingen door H. M. aangewend tot verhindering van den oorlog, te kennen gegeven wordt, dat het huis 's lands onzijdigheid verder wenscht gehandhaafd te zien, alsmede de voltooijing van 's lands verdedigingsmiddelen en eene bemiddeling tot het herstel van den vrede.

Bij het bespreken van dit voorstel werd door lord Hardwicke en lord Ellenborough gezegd dat zij Frankrijks bedoelingen wantrouwden en buitengewone maatregelen tot versterking der Engelsche zeemagt voor 's lands veiligheid noodig achtten. Een van de minister, lord Granville, merkte aan dat zoodanige gezegden gevaarlijk voor het behoud des vredes waren. Hij zeide dat Engeland niet beducht voor Rusland en Frankrijk behoefde te zijn, en dat de regering krachtige toerustingen maakte, ten einde voor alle gebeurtenissen bereid te zijn.

— In het ministerie is thans de heer Ch. Villiers als hoofd van het armwezen opgetreden.

— De koning van Belgie is naar zijne staten teruggekeerd. Men wil beweren dat hij pogingen aanwendt om de zaken zoodanig voor te bereiden dat, bij eene eventuele zamenkomst van een congres, Venetië als een onafhankelijke staat aan den aartshertog Maximiliaan wordt toegekend.

— Bij Sheerness is thans een eskader van stoom- en zeilvaartuigen vereenigd, hetwelk in 't geheel 1115 stukken voert.

— In den nacht van Zaturdag op Zondag hebben er over deze hoofdstad zware onweders gewoed, vergezeld van plasregens. Eenige menschen zijn door den bliksem getroffen. Verscheidene laag gelegen plaatsen aan den Theems werden overstroomd. In Hydepark verbrijzelde de bliksem een prachtigen olmboom en doodde 14 schapen, welke daaronder eene schuilplaats hadden gezocht. In Kensington-gardens werden 16 schapen gedood. De schade, in de tuinen enz. aangerigt, is zeer aanzienlijk.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 Julij.

De *Moniteur* heeft de volgende depêche van den admiraal Rigault de Genouilly medegedeeld, van Saigon in Cochin-China, 22 April: Wij hebben het Annamitische leger sterk 10,000 man aangevallen en verslagen en het fort, dat door 19 stukken verdedigd werd, ingenomen. Het verlies van den vijand bedraagt 500 dooden. Onze verliezen bestaan in 14 dooden en 30 gekwetsten, waarvan 7 vrij ernstig.

— Een groot aantal balen pluksel zijn dezer dagen naar Italië gezonden. Het gebrek aan pluksel is zoo groot geweest dat onderscheidene generaals en ook de keizer zelf hemden hebben gegeven, om die tot dat einde te doen dienen. De keizer moet ook in een zijner laatste brieven eene hoeveelheid linnen hebben gevraagd.

— Een der nieuwe boulevards dezer hoofdstad zal, op last des keizers, den naam ontvangen van »boulevard Solferino."

— Op onderscheidene plaatsen der hoofdstad zijn thans groote billetten aangeplakt, waarop »pleizier-treinen naar het leger in Italië" worden aangekondigd. Men heeft middel weten te vinden om eene zoodanige onderneming, die voor vele personen van zeer veel belang is, tot stand te brengen.

— Door de tuighuizen hier te lande moeten 3 millioen zware kanonkogels geleverd worden, voor de belegeringen waarmede men thans in Italië een aanvang zal maken.

— De beroemde bibliotheek van den heer Cigongne is verkocht aan den hertog van Aumale voor 380,000 fr. Deze schoone verzameling van boeken, met zooveel moeite en zorg bijeengebragt, gaat dus, gelijk men gevreesd heeft, naar Engeland, maar het strekt toch tot genoegen dat zij in Fransche handen blijft.

ITALIE.

Van het oorlogstooneel is niets belangrijks te melden. Keizer Napoleon waagt zich al dieper in den geduchten vierhoek, daarbij rekenende op de demoralisatie van het Oostenrijksche leger. Het is echter onwaarschijnlijk dat meer dan 100,000 Oostenrijkers, met het geweer in den arm, den val van Verona zullen aanschouwen; een treffen aan de Etsch is daarom wel te verwachten. Peschiera wordt nu mede op den linkeroever van den Mincio door de Sardiniers ingesloten en zij verwachten stellig die vesting spoedig te zullen bemagtigen. In de Valtelina heeft eene ontmoeting plaats gehad tusschen een corps Tyrolsche jagers, 3000 man sterk, en de troepen van Garibaldi, vereenigd met die van den Sardinischen generaal Cialdini. De eerstgenoemden leden daarbij, naar gezegd wordt, aanzienlijke verliezen en moesten Bormio verlaten, terwijl hunne tegenstanders een twintigtal dooden en gekwetsten verloren.

Keizer Napoleon heeft de gevangene Oostenrijksche officieren zonder uitwisseling teruggezonden en eene uitwisseling van andere krijgsgevangenen voorgesteld. Daarop is een Oostenrijksch parlementair in het hoofdkwartier aangekomen, met het berigt dat al de vervoerbare gekwetste Franschen zonder uitwisseling teruggezonden zouden worden, en met de verklaring dat men van de Oostenrijksche zijde bereid was om wegens de uitwisseling der andere gevangenen te onderhandelen.

— In Toskane begint zich een levendige strijd te openbaren tusschen de voorstanders van de vereeniging met Sardinië en hen die wel de vrijmaking van Italië verlangen, maar toch de onafhankelijkheid van Toskane willen handhaven. Het bestuur van Pisa heeft besloten het algemeen stemregt te bezigen om het geschil te beslissen, en de burgers uitgenoodigd om dienaangaande hun gevoelen te openbaren. Het geeft daarbij echter te kennen dat Victor Emanuel, van wege de opofferingen welke hij zich heeft getroost, waardig is koning te worden van het vrije en vereenigde Italië.

— Uit Turijn meldt men dat graaf Cavour aan de naar het Sardinische hoofdkwartier gekomen bezending der burgers van Bologna schriftelijk tot antwoord heeft gegeven, dat de koning van Sardinië het dictatorschap weigert, maar zich belasten wil met de leiding der krachten van het land, voor zoo ver de Romagna tot bereiking van het doel des oorlogs wil medewerken, en dat de heer d'Azeglio tot Sardinisch commissaris te Bologna benoemd is, ten einde te verhoeden dat de nationale beweging in regeringloosheid ontaarde.

— Te Milaan is thans een besluit van de Sardinische regering afgekondigd, waarbij den jezuiten gelast wordt het land te verlaten. In Sardinië was reeds in 1848 het verblijf aan de jezuiten ontzegd.

PRUISSEN.

BERLIJN, 3 Julij.

De aftreding van den heer Flotwell als minister van binnenl. zaken is thans officieel. Hij heeft zijne vroegere betrekking, die van gouverneur der provincie Brandenburg, weder op zich genomen, en is met het grootkruis van de orde van Hohenzollern vereerd. Graaf von Schwerin heeft zijne nieuwe betrekking reeds aanvaard.

— De Oostenrijksche veldmaarschalk vorst von Windischgrätz is, met eene buitengewone zending belast, alhier aangekomen. De vorst staat bekend als een voorstander van de absolute regeringsbeginselen tot hiertoe in Oostenrijk gevolgd.

— Naar men verneemt bestaan de nadere voorstellen, door onze regering in de bondsvergadering gedaan, in de volgende: om het 9de en 10de der legercorpsen van het bondsleger met het Pruissische leger te vereenigen; om de opperste leiding van de vier niet door Pruissen en Oostenrijk geleverde bondgenootschappelijke legercorpsen aan Pruissen op te dragen; en om ook de reserve-contingenten marschvaardig te houden.

— Uit Koningsbergen zijn dezer dagen ruim 200 fabriekarbeidsters, van 15 tot 25 jaren oud, naar Petersburg vertrokken, om in de katoenspinnerij van de hh. Frerichs, te Narva, nabij die hoofdstad, werkzaam te zijn.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 3 Julij.

Ook hier zijn geruchten in omloop omtrent eene ministeriële verandering. De minister van binnenl. zaken, baron Bach en de minister van eeredienst en onderwijs, graaf Thun-Hohenstein, zouden aftreden en vervangen worden door graaf Apponyi en graaf Clam. Het grootste gedeelte der bevolking zou de aftreding van mannen, als Bach en Thun, gaarne zien, omdat zij maar al te veel bewijzen hebben gegeven dat zij ons tot den tijd der middeleeuwen wilden terugvoeren.

— Men verneemt dat de generaals Clam Gallas en vorst Lichtenstein hunne kommandementen in Italië hebben nedergelegd. Waarschijnlijk hebben er tusschen hen en den keizer eenige onaangenaamheden plaats gehad.

— De burgemeester dezer hoofdstad heeft alle inwoners uitgenoodigd om gekwetste militairen in hunne woningen op te nemen, voor zoo ver zij daartoe de beschikbare ruimte bezitten. Reeds heeft een aantal zich tot dat einde aangemeld.

— Een persoon, die ongenoemd wil blijven, heeft de aanzienlijke som van 50,000 fl. ten behoeve des vaderlands gestort.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 7 Mei.

Volgens berigten uit Boni van 8 April hebben er geene verdere krijgsverrigtingen plaats gehad. Er werd met kracht voortgewerkt aan de versterking te Badjoa, welke den 8sten zoo ver gereed was, dat zij den volgenden dag zoude worden betrokken. Noch van de zijde der bevolking, noch van die der koningin heeft tot dusver eenige toenadering plaats gevonden. Vermits het jaargetijde en de cholera, waaraan reeds 4 officieren en 24 mindere militairen waren bezweken, een langer verblijf van het meerendeel der troepen te Badjoa ongeraden maakte, werd alles in het werk gesteld om tusschen den 10den en den 15den naar Java te kunnen terugkeeren. Het 14de bat. infanterie blijft op Celebes achter; een gedeelte daarvan is bestemd om de bezetting der versterking te Badjoa uit te maken. De blokkade wordt stiptelijk gehandhaafd, en de functiën van civiel gezaghebber te Badjoa opgedragen aan den kapitein der infanterie W. Rijkens, en in diens instructie bepaald, om bij toenadering en opening tot vredesonderhandelingen van de zijde van Boni, de zich daartoe aanmeldende personen te verwijzen naar den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden.

Men beweert dat de prins Aroe Poelaka, de naaste pretendent tot den troon van Boni, het plan zoude gevormd hebben, om de koningin van Boni te onttroonen, en in hare plaats te treden, en dat daarna eene rijks-vergadering belegd en beslist zal worden, of men om vrede verzoeken, dan wel den oorlog voortzetten zal. De prins zelf wordt gezegd zeer voor den vrede gestemd te zijn.

— Van Buitenzorg meldt men, dat op het land Bolang bij de kampong Parakan Tiga aan de Sisela, toebehoorende aan den heer F. H. C. van Motman, eene koollaag is ontdekt, bestaande uit 2 voet zuivere, bruikbare kool en 1 voet kool- en kleilaagjes.

— Omtrent den staat van zaken in de binnenlanden van Palembang wordt gemeld, dat de ontruiming van de doeson Djati, door de muitelingen, eenen grooten zedelijken indruk heeft te weeg gebragt; verscheidene hoofden hebben reeds hun voornemen te kennen gegeven om zich te onderwerpen. Ten einde de zaken in de verschillende districten tot een gewenscht einde te brengen, ons gezag te herstellen en hetzelve tegen verdere woelingen te waarborgen, is het noodig geacht, zoo spoedig mogelijk, militaire vertooningen te maken naar die streken, alwaar de bevolking zich nog vijandig toonde.

INGEZONDEN.

De waarde van den Jenever.

III.

Men kan alleen bij benadering het bedrag kennen der hoeveelheid jenever, die langs de Singels en in de avenu's der stad wordt verbruikt, omdat in de omliggende gemeenten buiten de stadspoorten geene plaatselijke belasting wordt geheven. Het cijfer evenwel zou naauwkeurig kunnen worden opgegeven, als de ingeslagene hoeveelheden van tappers en slijters in die gemeenten bekend waren op de rijkskantoren, die met de invordering van den rijksaccijns zijn belast. Daar er evenwel een vermoeden bestaat, dat om den aanslag in het patentregt zooveel mogelijk te verminderen, de inslagen op verschillende wijzen worden gedaan, leveren de rijksregisters geen volledig bewijs op, dat werkelijk de hoeveelheid drank, die verkocht wordt, overeenkomt met het gezamenlijk bedrag der uitgegevene consent-billetten tot inslag. Al wat men te weten is kunnen komen, moet dus weder als minimum van de werkelijk verbruikte hoeveelheid worden beschouwd. Evenwel staat daar tegenover, dat dat verbruik niet uitsluitend ingezetenen van Leyden betreft, maar ook, onder die hoeveelheid begrepen is, wat voor den kleinhandel door schippers enz. naar elders wordt vervoerd.

Men weet nu, dat binnen de poorten in het laatste jaar zijn verbruikt 2750 vaten jenever. — 't Is nu gebleken dat alleen binnen den geringen afstand tusschen de Zijlpoort en de daar buiten liggende oliemolen, werden verkocht 1550 vaten jenever; — dat van de Wittepoort tot de Zijlpoort in nabijgelegene tapperijen en slijterijen werden ingeslagen 300 vaten en dat van de Zijlpoort tot de Morschpoort de hoeveelheid verkochte jenever kan worden geschat op 250 vaten, zoodat nog, — zeker ten gevolge van het verschil, dat binnen de stad eene aanzienlijke en in den omtrek geene plaatselijke accijns op den jenever bestaat, — ten minste 2100 vaten jenever in gewone tapperijen en slijterijen, — en natuurlijk niet in koffijhuizen, zooals: *Zomerzorg*, *Zomerlust*, *de Vink* en *Rhynzicht*, — wordt verkocht en binnen- of buiten 's huis verbruikt.

Zou de berekening niet uiterst matig genoemd worden, zoo men van die 2100 vaten op rekening van ingezetenen van Leyden stelde de helft of 1050 vaten? Men verkrijgt daarvoor de navolgende waarde, als:

1050 vaten à *f* 18 koopprijs	*f* 18,900.—.
1050 „ à *f* 12 rijksaccijns	12,600.—.
60 opcenten	7,560.—.
10 pCt. collectief zegel	2,016.—.
te zamen	*f* 41,076.—.
45 pCt. winst	18,486.—.
in het geheel buiten	*f* 59,562.—.[1]
en in de stad	- 227,766.—.
makende eene *jaarlijksche* uitgaaf aan *jenever* van	*f* 287,328.—.

die veilig kan worden verhoogd tot *drie tonnen gouds*, als men let op het minimum der gemaakte berekeningen.

Die som is grooter dan hetgeen in één jaar aan vleesch gegeten wordt, als men berekent, dat de plaatselijke accijns beloopt 15 pCt. en de rijksaccijns evenzeer 15 pCt. van de waarde, die te zamen opbrengen *f* 45,000.—.

tegen eene waarde van	- 150,000.—.
en voor winst aannemende	- 45,000.—.
in het geheel	*f* 240,000.—.

Uit die feiten laten zich verschillende gevolgtrekkingen maken.

Voor jenever wordt meer uitgegeven dan voor vleesch en niet veel minder dan voor brood; hij is dus te beschouwen als een voorwerp van eerste levensbehoefte, waarvan het gebruik geoorloofd, misschien noodzakelijk is.

[1] Ook die berekening komt overeen met eene andere, die op de ervaring steunt, dat een flesch jenever à 90 pCt. buiten de poort kost 45 cents en dus ruim 57 cents de kan, makende over 1050 vaten à 90 pCt. *f* 59,850 en *f* 66,500 berekend tegen 100 pCt. of $63\frac{1}{2}$ cents de kan.

Indien daartegen niets te zeggen valt, is elke poging tot afschaffing afkeurenswaardig; — en alleen onmatig gebruik te veroordeelen, omdat onmatigheid eene ondeugd is.

Zoo jenever minder voedsel en kracht geeft dan vleesch, is de klagt van hem, die dagelijks jenever drinkt, maar geen vleesch zegt te kunnen bekostigen, ongegrond en de reden onaannemelijk.

Is de jenever voor ieder handwerksman en fabriekarbeider onmisbaar, dan moet dat levensmiddel niet uitermate worden belast; — maar, is op afdoende wijze gebleken, dat brood en vleesch meer kracht bijzetten, dan de tijdelijke prikkel, waarop matheid spoedig volgt, dien de jenever geeft, — dan is het van belang door woord en voorbeeld het verbruik van jenever krachtdadig tegen te gaan.

De vraag is dus worden die *drie tonnen gouds* jaarlijks goed, kunnen zij niet beter worden besteed? M.

STADS-BERIGTEN.

DE BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN doen te weten, dat door den Raad dier gemeente, in zijne vergadering van den 16den Junij 1859, is vastgesteld de volgende

VERORDENING,

ter aanvulling van het bepaalde bij art. 67 der Algemeene Politie-verordening, vastgesteld den 9den October 1856.

Het uitkloppen van vloerkleeden en tapijten, op eenig open erf, is aan behangers, handelaars in vloerkleeden en tapijten, en in het algemeen aan allen die van dat uitkloppen hun bedrijf maken, verboden, ten ware daartoe van Burgemeester en Wethouders toestemming zij verkregen.

Overtreding van deze bepaling wordt gestraft met geldboete van *één* tot *tien* gulden.

Aldus vastgesteld door den Raad der gemeente Leyden, in zijne openbare vergadering van den 16den Junij 1859.

De Burgemeester, D. TIEBOEL SIEGENBEEK.
De Secretaris, v. PUTTKAMMER.

Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, volgens hun berigt van den 28sten Junij 1859, B. No. 3650 (1e afd.) G. S. No. 23, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort, den 7den Julij 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Burgerlijke Stand.

Van den 30 Junij tot en met den 6 Julij 1859.

BEVALLEN: J. Singerling, geb. Derogé, Z. — A. E. Gommeling, geb. van der Woerd, D. — J. de Vriend, geb. Devilee, Z. — A. Nagtegaal, geb. Vermeulen, Z. — F. J. M. P. van Leeuwen, geb. Houbaer, Z. — B. Schrok, geb. Croese, D. — W. Meijeraan, geb. van Zaanen, D. — M. E. van Heusen, geb. Stikkelorum, Z. — J. Ouwerkerk, geb. Verhoog, Z. — M. C. Fiolet, geb. Beenhouwer, Z. — P. van der Veer, geb. van Baaten, D. — K. van Leeuwen, geb. Spaanderman, Z. — J. H. Zemerling, geb. Wallaart, D. — H. de Buyst, geb. van den Wijngaard, D. — G. van Helden, geb. Janssen, D. — J. de Baas, geb. de Haan, D. — N. de la Rie, geb. Regeer, Z. — H. C. Noothoven van Goor, geb. van der Post, Z.

GEHUWD: Mr. P. van Bemmelen, Jm. en U. H. Levoir, Jd. — J. Delfos, Jm. en J. Regeer, Jd. — J. de Vos, Jm. en M. de Tombe, Jd. — A Steivinga, Jm. en M. C. de Koning, Jd. — C. de Ridder, Jm. en Q. Hoogkamer, Jd. — J. H. van den [illegible], Wed. en J. Koet, Jd. — Mr. C. A. Boonacker, Jm. en C. C. Fangman, Jd.

OVERLEDEN: H. C. Thys Bulthuis, D., 14 j. en 8 m. — F. M. Berman, 68 j. — P. de Laar, 45 j. — G. A. Paats, geb. Pelgrom, 42 j. — C. P. Rosier, 28 j. — J. J. A. Besselink, D., 8 j. en 10 m. — W. J. Plu, Z., 4 w. — S. van Berkel, geb. Bazel, 49 j. — J. van Welzen, Z., 10 w. — C. Diegstraaten, Z., 7 w. — A. J. Brussee, 68 j. — D. van Dissel, D., 1 j. en 4 m. — D. Zaalberg, 29 j. — H. Bik, 62 j. — D. Pander, Z., 5 j. en 9 m. — Z. Rozendaal, 34 j. — L. Zirkzee, D., ruim 4 m. — H. C. A. Fiolet, Z., 2 d. — C. E. D. Riout, 56 j.

KERKNIEUWS.

AMSTERDAM, 6 Julij. Uit het vroeger opgegeven 12-tal predikanten heeft de kerkeraad der Ned. herv. gemeente thans het volgende 6-tal gevormd: dd. Berlage, th. doct. te Zalt-Bommel; ten Kate, te Middelburg; Lagrillard, th. doct. te Leyden; Poortman, te Zwolle; Romeny, te Leeuwarden; Schuuring, te Hoorn.

ROTTERDAM, 6 Julij. Door den kerkeraad der ned. herv. gemeente is thans het volgende 3-tal predikanten gevormd: Rogge, te Oud- en Nieuw-Roodkerk; Schuuring, te Hoorn, en ter Haar, te Nijmegen.

239ste Staats-Loterij:

Trekking der Eerste Klasse.

3de Trekking: No. 7730 een prijs van *f* 20,000. No. 17613 een prijs van *f* 2,000. No. 10522 een prijs van *f* 1,500.

4de Trekking: Nos. 11465 en 18244 ieder een prijs van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 6 Julij.

		Laagst. koers	Hoogst. koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	$62\frac{5}{8}$	$62\frac{3}{4}$	$62\frac{5}{16}$
Dito Certificaten	„ 3 „	$75\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito	„ 4 „	$94\frac{7}{8}$	95	—
Amortisatie Syndicaat	„ 3½ „	—	—	—
Handelmaatschappij	„ 4½ „	124	125	124
O. I. Leening	„ 4 „	—	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	„ 4½ „	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	„ 4½ „	$95\frac{1}{4}$	—	—
BELGIE,	„ 2½ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	„ 2½ „	$49\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito	„ 4½ „	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	„ 3 „	—	—	—
Dito dito	„ 4½ „	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	„ 1½ „	$29\frac{3}{16}$	$29\frac{3}{8}$	$29\frac{5}{16}$
Dito Obligatiën	„ 3 „	41	$41\frac{1}{4}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	„ 3 „	$38\frac{15}{16}$	$39\frac{1}{4}$	39
Bewijzen Coupons		$4\frac{1}{4}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	„ 3 „	$42\frac{1}{2}$	$42\frac{9}{16}$	$43\frac{1}{8}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	„ 5 „	$102\frac{3}{4}$	$102\frac{7}{8}$	—
Dito dito 1828 en 1829	„ 5 „	$101\frac{1}{4}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	„ 5 „	$84\frac{1}{2}$	—	—
Dito 1840	„ 4 „	$81\frac{1}{2}$	$81\frac{1}{2}$	[illegible]
Dito bij STIEGLITZ & Co.	„ 4 „	$81\frac{1}{2}$	—	—
Dito dito Nieuwe	„ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign.	„ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito	„ 6 „	$63\frac{3}{8}$	$63\frac{1}{4}$	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 f	$149\frac{1}{4}$	$149\frac{1}{2}$	—
Dito Obligatiën	„ 4 pCt.	$75\frac{1}{4}$	$75\frac{3}{4}$	$75\frac{3}{4}$
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½ „	93	$93\frac{3}{4}$	93
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	„ 5 „	—	—	—
Dito	„ 4 „	$43\frac{1}{4}$	—	—
Dito Metall.	„ 5 „	$40\frac{1}{16}$	$41\frac{3}{4}$	[illegible]
Dito Nieuwe	„ 5 „	$61\frac{7}{8}$	$62\frac{1}{4}$	[illegible]
Dito 1847	„ 2½ „	23	$23\frac{1}{4}$	[illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	„ 5 „	$97\frac{1}{2}$	—	—
SARDINIE,	„ 5 „	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	„ 4½ „	$81\frac{1}{4}$	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	„ 5 „	—	—	—
GRENADA, Obligatiën	„ 3½ „	$15\frac{1}{2}$	$15\frac{5}{16}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	„ 3 „	$17\frac{11}{16}$	$17\frac{3}{4}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—
Grieken $4\frac{9}{16}$.				

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 3.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9,65 à 9,75.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.